

26.29x36.19	1/2	2	עמוד	24 שעות	27/02/2019	67386164-1
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260						

נעם ברקן

הורים רבים נחרדו מסדרת הכתבות במוסף "24 שעות" על הקלות שבה ילדים נחשפים לתכנים פדופיליים קשים ולהטרדות מיניות באמצעות הסמארטפון. עכשיו המומחים מסבירים איך לשמור על הילדים שלנו מפני הסכנות שאורבות להם באפליקציות וברשתות החברתיות

כך תצילו את ילדיכם מעברייני הרשת

מסברי טלפון לשירות הציבור
מוקד 105 של המשטרה להגנה על ילדים בעולם הדיגיטלי
הקו החם של עמותת "נתיבי רשת": 02-5906602
מוקד עמותת "לוקחים אחריות": 058-6737314

מאשר של הרשת". יונה פרסבורג, מנכ"ל עמותת "נתיבי רשת", מסכים עם כהן. "זה צריך להתחיל כמה שיותר מוקדם, כשהילדים עוד קטנים, ולבנות אצל הילדים תודעה שההורים הם הכתובת. הם צריכים לדעת שאם הם ראו תוכן אלים, פוגעני או שנחשפו להטרדות, חשוב שישתפו את ההורים והם יגיבו באמפתיה וללא כעס, אלא להפך. חשוב לזכור שהתופעה שילדים חושפים את עצמם בעירום מול מישור זר מגיעה בדרך כלל ממקום של ברירות וצורך לקבל יחס, פרגון ולייקים".

פרשת הפדופיליה הקשה שחשפנו בכתבה השנייה בסדרה התגלתה לראשונה על ידי פרסבורג וכהן, שפעלו מול הנהלת פייסבוק ואף הגישו תלונה במשטרת ישראל. על פי ממצאי התחקיר, מועלים בקבוצות הביני

באינטרנט בלחיצת כפתור. "אין פתרון קסם נקודתי. אם רוצים לתת מענה לכל הסכנות והאתגרים שניצבים בפני הילדים שלנו באינטרנט, חייבים לתת פתרון כולל", אומר נחמיה כהן, מנכ"ל ארגון "לוקי חים אחריות". האחריות העיקרית, בעיני כהן, מונחת בידיהם של ההורים עצמם. "הקשר עם הילדים, ההתעניינות בחיים שלהם, במה שהם עושים, הוא משמעותי ביותר. קשה לשלוט בתכנים הקשים אליהם ילדינו עלולים להיחשף, השאלה היא מי יתווך לילד את התכנים. מי ילמד אותם מה זאת מיניות – ההורים או הפורנוגרפיה".

הורים רבים חוששים להעלות נושאים כאלה, ואולי לעשות עוד נזק. "לא צריך להיות מומחים כדי לדבר על זה וברור שהתיווך של כל הורה יהיה טוב יותר

בשבועות האחרונים חשפנו כאן בסדרת כתבות עד כמה חשופים הילדים שלנו להטרדות מיניות ולתכנים פדופיליים קשים, באמצעות הסמארטפון שיש היום כמעט לכל ילד. האמת המחרדה עירערה הורים רבים שפנו אלינו בשאלת מיליון הדולר: מה יכולים לעשות הורים בעולם המודרני כדי להגן על הילדים שלהם מפני המציאות האכזרית שזמינה

צילום: שאטרסטוק

26.41x34.03	2/2	3	עמוד	ידיעות אחרונות - 24 שעות	27/02/2019	67386195-5
המרכז הבינתחומי הרצליה - 84260						

3 | 27.2.2019 | ידיעות אחרונות | 24 שעות

פרופ' יאיר עמיחי המבורגר: "זה מתחיל בקשר העין הראשוני בין הדמות המטפלת לתינוק, שהיא הבסיס לבניית הביטחון. לצערנו הרב רואים אמהות ואבות שמחזיקים את התינוק מגיל אפס ויחד עם ההאכלה שולחים הודעה, קוראים בפייסבוק. זה נזק גדול"

תמודדות עם המצב ברמה הלאומית. חשוב שמשרד החינוך שפועל איתנו במסגרת 'הפורום הדיגיטלי', יוציא לפועל תוכנית לאומית רכיגילית להכשרת הילדים, בני הנועה, ההורים והמורים להתנהלות נכונה ברשת, אומר כהן, כמו בנושא הזהירות בדרכים. צריך לבנות תכנית מותאמת מהגילים הנמוכים.

יונה פרסבורגר, מנכ"ל "נתיבי רשת"

בעקבות פעילות שתי העמותות הישראליות בזירה הבינלאומית, הופעל לחץ על פייסבוק (שווטסאפ) בעלותה ועל גוגל, והן החלו לפעול במטרה למנוע את הפצת התכנים הפרופיליים הקשים שמתגלגלים בחופשיות בקבוצות הפתוחות של רשת הווטסאפ. גוגל הפכה את החיפוש אחר הקבוצות הפתוחות לנגיש פחות והסירה את האפליקציה הייעודית מהחנות שלה. פייסבוק מצידה הודיעה שמחקה עשרות אלפי משתמשים מהאפליקציה. עם זאת, הראינו בתחקיר כיצד גם לאחר פעולות אלה צצות כל העת קבוצות פדופיליה חדשות. חשוב להפעיל לחץ על החברות הגדולות כדי שייקחו אחריות, לעודד הגשת תלונות נגד הרשתות החברתיות שלא דואגות לסביבה בטוחה לילדים, אומר פרסבורגר.

נחמיה כהן מנכ"ל "קוקוס אחויות"

פרופ' יאיר עמיחי המבורגר

הפסיכולוגיה של האינטרנט במרכז הבינתחומי הרצליה, בנה מודל בן עשרה שלבים שיאפשר לילדים שלנו לגדול בכריאות נפשית שלמה בתוך המרחב חסר הגבולות של הרשת החברתית. לאחרונה הציג את המודל בכנס הבינלאומי של ה-OECD. "חשוב להבין שעבור הילדים ובני הנוער האינטרנט יוצר סביבה שלתפיסתם היא מוגנת, ומאידך אין להם תוכנית רחוב והם לא רואים את ההיבטים השליליים", הוא אומר.

לטענת פרופ' המבורגר, ילדי הווטסאפ יונקים את הסמארטפון עם חלב אמם, במובן הכי מילולי. "זה מתחיל בסניכור ניוציה רגשית - קשר העין הראשוני בין הדמות המטפלת לתינוק, שהיא הבסיס לבניית הביטחון הקיומי של התינוק. לצערנו הרב רואים אמהות ואבות שמחזיקים את התינוק מגיל אפס ויחד עם ההאכלה שולחים הודעה, קוראים בפייסבוק. זה מייצר נזק גדול".

פרופ' המבורגר מדגיש גם את הדוגמה האישית. "אנחנו לא יכולים לדרוש מהילדים מה שאנחנו לא דורשים מעצמנו."

יונה פרסבורגר, "נתיבי רשת": "בגילאים צעירים אסור לאבשר סיסמאות אישיות שההורה לא מכיר. צריך להסביר לילדים שיש אנשים רעים ברשת שעלולים לפגוע בהם, ולהזהיר אותם מפני מצב שהם עצמם יפגעו. זאת אחריות ההורים לקבוע גבולות"

הורה שמכור לטלפון שלו לא יכול להיות מופתע אם גם הילד שלו לא עוזב את הנייד. אבל מבוגרים יודעים לשים לעצמם גבולות, לא? "אנחנו כהורים, גם בזמן הנהיגה, מאבדים את הראש וטומנים אותו בסמארטפון. זה תסמין של התמכרות, רק שהיא לא נראית כמו התמכרות כי כולם מתנהגים באותה צורה מטורפת. הורים יכולים לשים את הילדים שלהם בכיסא הבטיחות הכי טוב בעולם, אבל כשהם נוהגים הם מאבדים קשר עם הכביש כי הטלפון יותר חשוב".

אופרטיבית, מה היית מציע להורים לעשות כדי למצוץ את הנזק? "לייצר לילד מרחב להתמודד עם שעמום ותסכול. לא צריך לברוח כל הזמן לפייסבוק ולאינסטגרם. ולייצר זמן איכות משפחתי ללא מסכים".

אפליקציית אנטי-חרם

ובכל זאת, אומרים המומחים, אי אפשר להיטיל את מלוא כובד האחריות על כתפי ההורים. למדינה, הם טוענים, יש נתח גדול באחריות לה-

עוד שנה שאת נותנת לילד שלך להתפתח ולתודעה שלו להתגבש, לפני שהוא נכנס לעולם המורכב הזה. לא סתם בעמק הסיליקון החליטו עובדי החברות הגדולות כמו גוגל לאסור שימוש בסמארטפון לילדיהם עד גיל 14. יש הברל בין ילדה בת שמונה שנחשפת לתכנים קשים לבין מישהי בגיל 14".

ומה לגבי הלחץ החברתי? הרי לכל הילדים יש. "זה מאוד מורכב לעשות זאת לכד מול הילד שלך כשכל הילדים בשכבה עם טלפון חכם. כאן נכנס הכוח של הקהילה ושל בית הספה. צריך שיהיה ההורים ירצו להגן על הילדים, צריך לייצר שיהיה של ההורים, לפנות לוועדי ההורים ולהחליט יחד שבגיל בית ספר יסודי אין מקום לסמארטפון".

האתגר: ילד משועמם

לאחר שהילד מקבל את הסמארטפון הראשון שלו, נפתחת חזית שלא מעט הורים מכירים. מצד אחד של הזירה - הילד, שמנסה לשמור בקנאות על הפרטיות שלו. בצד השני - ההורים, שמנסים לכבד את הגבולות, ובמקביל חוששים שמישהו ינצל את חוסר הניסיון של ילדם.

"ההורים חייבים ללמד את הילדים שמירה על הפרטיות, להסביר שיש להחשיב את כל מה שעולה לרשת כמשהו שמפורסם ברבים, גם אם זה נשלח בהתכתבות פרטית עם חבר", מסביר פרסבורגר. "הרי הכל מתועד ונשמר באיזשהו מקום. בשלבים הראשונים של פתיחת החשבון ההורים צריכים להיות מעורבים בתהליך. רצוי לא לדרוש שם מלא ולא לציין אף פעם כתובת מגורים. בוטסאפ חשוב לסמן בהגדרות הפרטיות

שרק אנשי הקשר יוכלו לראות את תמונות הפרופיל. בנוסף, בגילים צעירים לא לאפשר סיסמאות אישיות שההורה לא מכיר".

הורים רבים בטח יגידו לך שדבר כזה יפתח מלחמת עולם עם הילדים. "צריך להסביר לילדים שיש אנשים רעים ברשת שעלולים לנצל אותם ולפגוע בהם, ולהזהיר אותם מפני מצב שהם עצמם יכולים להיות פוגעים".

כהן מדגיש שרצוי להשתמש בתוכנות סינון ובנקרת הורים. "יש היום עשרות אפליקציות של בקרת הורים. יש שני מרכיבים חשובים: סינון תוכן וחסמת אתרים, ותוכנות של התרעה שיודעות לקרוא את התכתובות של הילד ברשתות החברתיות".

הורה שמתקין תוכנה כזו יכול להיות רגוע? "אי אפשר לסמוך על התוכנות האלה במאה אחוז, בסופו של דבר צריך להסביר לילד איך להימנע נכון וממה להיזהר. חשוב לדעת שיש סינון חנימי של ספקיות האינטרנט שהן מחויבות לתת על פי חוק, יש שם חסימת חסר אבל זה עדיין כלי משמעותי שמעלה את ההגנה על הילדים".

פרופ' יאיר עמיחי המבורגר, ראש המרכז לחקר

לאומיות של ווטסאפ סרטונים מפורשים המציגים אונס ילדים ותינוקות באופן גלוי, ללא פחד ומורא מרשויות החוק. בכתבה הראשונה בסדרה, התחזינו לילדה בת 12 ונכנסנו לקבוצות הפתוחות בווטסאפ, וראינו כיצד ילדות צעירות מוטרדות ללא הרף על ידי בני נוער ופדופילים, שמנסים לשדל אותן לצלם ולשלוח תמונות אינטימיות ברשת. אז מה יכולים לעשות הורים שמוצאים את עצמם חסרי אונים מול הווטסאפ? בתור התחלה, מציע כהן, כדאי לדחות את גיל הכניסה לעולם הסמארטפונים, "כמו מיזם 'תנו לגדול על שקט' שהחלה תנועה של הורים שמחליפים את הטלפון החכם בטלפון פשוט. ב-250 בתי ספר ברחבי הארץ ההורים כבר הצטרפו ליוזמה".

אבל בסופו של דבר הילדים הרי יקבלו סמארטפון, אז מה זה משנה מתי? "כל שנה שנרחח את קבלת הסמארטפון היא